

Erdő- és vadgazdálkodás Magyarország tetején

Terepbejárás a mátrafüredi erdészet területén

November 27-én Gyöngyöstarjában, a Sósi-réti Oktatóházban találkoztak az Országos Erdészeti Egyesület vadgazdálkodási szakosztályának tagjai, hogy a szakmát érintő kérdésekről tanácskozzanak és megosszák tapasztalataikat a vadászat, a vadgazdálkodás időszerű, az állami erdőgazdálkodókat is érintő kérdéseiről. Amint *Haraszi Gyula*, a szakosztály titkára köszöntőjében elmondta: a mintegy 60 főnyi tagság kétharmada jött el az ülésre – ez a munkák fő szezonjában jelentős érdeklődésre vall.

A Heves megyei rendezvényre érkeztek vendégek a szomszédos Nógrádból és Pest megyéből, de a távoli Békésből, Csongrádból, Bács-Kiskunból, Zalából, Somogyból, Baranyából, Veszprémből is. A titkár megköszönte a szakosztályülés megtartására biztosított lehetőséget a vendéglátó Egererdő Zrt. vezérigazgatójának és szakembereinek.

A köszöntő után a házigazda cég vezérigazgatója, *Pallagi László* mutatta be röviden a nagyrészt Heves, kisebb részt Nógrád és Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén működő Egererdő Zrt.-t. Amint a jelenlévők megtudhatták tőle, a Zrt. 360 ezer hektáryi közigazgatási területen 74 ezer hektáron gazdálkodik. Északon a szlovák határ, nyugaton a 21. számú főút, keleten a Sajó völgye, délen az Alföld határolja, s délkeleten egy kisebb Tisza-ártéri rész is tartozik hozzá.

– A terület nagy része hegyvidék, mintegy 90 százalékát őshonos, ke-

ménylombos fafajokkal jellemzett erdők borítják – mondta *Pallagi László*. – A maradék 10 százalék megoszlik az akác, valamint a fenyők és a nyárok között.

Az Egererdő Zrt. területének 52 százaléka valamilyen szintű természetvédelmi oltalom alatt áll. Ezek közül a legjelentősebb a Bükk Nemzeti Park, mellette több tájvédelmi körzet, illetve egy kisebb részen a Hortobágyi Nemzeti Park is érinti a működési területet. Ebből következően és a társadalmi elvárásoknak megfelelően, az ökológiai szemlélet határolja be a gazdálkodást. A véghasználat több mint 80 százalékát erős korlátozások között kell elvégezni, ami fokozott körültekintést kíván!

Pallagi László szövege arról, hogy az őshonos fafajok 86 százaléka mageregetű természetes felújítás útján újul meg, emellett terjed a Pro Silva elvek szerint való erdőkezelés és a szálalásos technológia alkalmazása.

– Egy-egy erdészetünk területe 10 ezer hektár körül alakul, az átszervezések után hét üzemegeység maradt meg. 2002-ben még 700 fő felett volt a dolgozók létszáma, ez 2005-ig 400 főre csökkent. Mára fizikai állományú dolgozónk gyakorlatilag nem maradt, szinte minden gyakorlati tevékenységet vállalkozókkal végeztetünk el.

– Cégünk a Pilisi Parkerdő Zrt. után hazánk második legjelentősebb közjóléti szolgáltató erdőgazdasága – folytatta *Pallagi László*. – Három erdei kisvasút is található működési területünkön.

A cég árbevételéről szólva elmondta, hogy az évi 3,5 milliárd forint körül alakul. Ennek 55 százaléka származik a fakitermelésből, 25 százaléka a fafeldolgozásból; utóbbi a cég gyöngyösi parkettagyárának köszönhető. A vadászat mintegy 5 százalékot tesz ki, a maradék 15 százalék pedig a különféle szolgáltatások között oszlik meg. A jövedelmezőség a bevételek egy-három százaléka között alakul.

Az ülés fő témáját jelentő vadgazdálkodásra terve elmondta, hogy a cég 55 ezer hektáryi állami többségű területen folytat vadgazdálkodást, ami négy vadászterületre oszlik. Az 55 ezer hektárból 46 ezer van állami tulajdonban. A tízéves üzemtervek lejáta után esedékes területkijelölések az ülés idején még nem zajlottak le.

– Az állami tulajdon egységes kezelése fontos érdek – a vadászatról ma leginkább a vadászterületek újraalakítása kapcsán, a térkép felett beszélgetnek az érintettek. *Pallagi László* kiemelten fontosnak tartotta, hogy az állami tulajdonost a vadászterületek kialakítása folyamatában, minden esetben a terület vagyonkezelője képviselje.

Az Egererdő Zrt. bemutatkozása után *Pintér István*, az FVM Természeti Erőforrások Főosztályának helyettes vezetője tartott előadást a vadászati üzemtervezés és a vadászterületek kialakításának aktuális kérdéseiről. Köszöntőjében kifejtette, hogy fél évvel korábban optimistább volt.

– A mai állapot szerint 1300 tulajdonosi gyűlést tartottak meg, további 300 meghirdetett gyűlés pedig elmaradt a szabálytalan összehívás miatt. Az 1300 gyűlés alapján 971 kérelmet nyújtottak be vadászterületek kialakítására. Ezek közül 362-ben határozat is született, 275 esetben elfogadták, 87-ben pedig elutasították a vadászterület kialakítására vonatkozó kérelmet.

Pintér István szövege arról, hogy átfedések esetében a vadászati hatóság mindenképpen egyezsége szólítja fel az érintetteket. Kifejtette, hogy a kényszerhasznosítás jogkörével – a törvényi szabályozásnak megfelelően – csak december 30-a után élhet a hatóság. Emiatt várhatóan december 30-án fognak kiadni jelentős számú határozatot.

Az új területek kialakításában vannak átfedések, különösen a vadban gazdag, értékes vadászterületek iránt nagy az érdeklődés. Mivel a vadászati jog földtulajdonhoz kötött, átfedések esetén a tulajdonosi többség hovatartozási szándéka a döntő. Feltétel azonban, hogy a ter-

Pintér István előadását tartja a szakosztályülésen

mészetben jól elkülöníthető határok jönnek létre. November 28-ig lehet hirdetményt közzétenni vadászterület kialakítása céljából, amihez legalább egyharmados földtulajdonosi támogatottság kell. Bizonyára lesznek olyanok, akik arra számítanak, hogy úgynevezett kényszerkijelölés útján juthatnak vadászterülethez. Azt tudni kell, hogy kényszerkijelöléssel kialakított vadászterületek esetében a földtulajdonosoknak 2007. február 28-ig dönteniük kell a vadászati jog hasznosításáról. Amennyiben ezt nem teszik meg, a vadászati hatóság helyettük, nyílt pályázatással fogja haszonbérbe adni a vadászterületet.

A témához kapcsolódó konzultációt *dr. Buzgó József*, az Országos Magyar Vadászkamara alelnöke vezette le. A jelenlévők kérdéseire *Pintér István* válaszolt.

Ezután az *Egererdő Zrt.* munkatársai mutatták be a cég vadgazdálkodását, illetve a hozzá kapcsolódó összefüggéseket az erdőfelújításban.

Nagy Károly, a Zrt. vadgazdálkodási csoportvezetője a terület adottságait ismertette. A Mátra, a Nyugat-Bükk és a Heves-Borsodi-dombvidék területére kiterjedő, erdők borította terület kizárólag nagyvadas jellegű. Az Észak-Dombvidéki Vadászterület 7700, a Bükk-i Társult Vadászterület 24 000, a Nyugat-Mátrai Társult Vadászterület 8200, a Kelet-Mátrai Társult Vadászterület pedig 16 000 hektáron gazdálkodik. A cég vagyonekelt területén belül, mintegy 25 000 hektáron idegen vadászatra jogosult gyakorolja a vadászati jogot.

A 2006. évi becslés szerint a mintegy 3600 darabos nagyvadállomány 31 százalékát teszi ki a vaddisznó. Ezután a muflon következik, 25 százalékkal, de az állománynak mintegy fele vadaskert-

ben él. Az őz 19, a gím 24, a dámszarvas pedig körülbelül 1 százalékot képvisel a teljes nagyvadállományból.

– Idén egyelőre nem éri el a tervet a kilövések száma – tájékoztatta a jelenlévőket *Nagy Károly*. – A vadkilövési terv és a tényleges kilövés emelkedő szintet mutat, ebben szerepet játszik a két vadaskert működése is.

A vadállományt hátrányosan befolyásoló tényezők között említette, hogy a turisták, a kerékpárosok, a crossmotorosok és a terepautósok – főleg malacozás és bárányozás idején – hihetetlen károkat okoznak zavarásukkal.

– A területeinken jellemzően törzsvendégek vadásznak. Az Európai Unióhoz való csatlakozás előtt nem erre számítottunk, de tény, hogy csak kevés új külföldi vadász érkezett hozzánk – mondta. A magyar bér vadászok száma azonban jelentős mértékben növekedett.

A vadgazdálkodás három fő szempontját figyelembe véve ténykednek: elsőbbséget élveznek az ökológiai célok és az erdőgazdálkodási tevékenység, de nyereséget is várnak az ágazattól. Természetesen ehhez hozzátartozik, hogy javuljon a vadállomány minősége és kedvezőbbek legyenek a vadásztatás feltételei is.

– Az *Egererdő Zrt.* bevételeiből alig öt százalékot, 180 millió forintot képvisel a vadászat – mondta.

Hektáronként 3000-3200 forint bevétellel számíthatnak, ami mellé 2000-2200 forint közvetlen költség párosul. Az eladott vadat darabonként átlagosan 54 ezer forintért sikerült értékesíteniük.

Amint megtudtuk, a kilövések 70 százalékát teszi ki a bér vadásztatás. A személynévi kilövések száma jelentős, ennek az az oka, hogy a vadászati

lehetőséget csomagban megvásárló bér vadászok jellemzően nem lövik ki a teljes leköött és kifizetett vad mennyiséget – ekkor a szakszemélyzet kötelessége, hogy gondoskodjon a terv betartásáról.

A cég jelenleg két vadaskertet tart fenn: Szilvásváradon egy 300 hektáros vaddisznós, Verpeléten pedig egy 1200 hektáros vaddisznós-muflonos kertet alakítottak ki. Utóbbi – méretei miatt – a természetes állapotokhoz közel álló viszonyokkal bír.

Elmondta, hogy a vadállomány a legtöbb helyen mennyiségében túltartott és elfiatalodott, a minősége gyenge vagy közepes. A gím bikák átlagosan 4-5 kilogrammos trófeát raknak fel, az őzbakok agancsa 180-200 grammos, a mufloncsigák jellemző hossza pedig 65-68 centiméter. A túltartott vadállomány miatt növekedett a vadkár is, aminek nagy részét a gímszarvas okozza, kiváltóképp' az erdőfelújításokban.

Nagy Károly a jövő feladatai között említette a szakszerű selejtezést és a kívánatos ivararány beállítását. A cég a két meglévő vadászháza mellé újabbakat is szeretne létesíteni. A szakszemélyzet kedvező hozzáállását és a továbbképzésekben való aktív részvételét is megemlítette a jövőre nézve biztató jelek között.

Előadása után *Urbán Pál*, az *Egererdő Zrt.* termelési osztályvezetője az erdő- és a vadgazdálkodás pénzügyi összehasonlításával kezdte előadását – hangsúlyozva, hogy a fakitermelés a legfőbb jövedelemforrásuk. Elmondta azt is, hogy a fahasználat lehetőségeit megalapozó természetes erdőfelújítás is eredményes a cég területén, a fafajok csaknem 90 százaléka őshonos.

– A természetvédelem a folyamatos erdőborítottág elveit képviseli, a cégnek pedig 9 millió köbméternyi fája található védett területen – mondta. Ennek mintegy harmada a korát tekintve már felülmúlta a gazdasági vágásérettségének idejét.

Szólt arról is, hogy a vadkárelhárító kerítések túlnyomó része, 76 százaléka tölgyeseket óv. A bükk esetében inkább a nyári vadkár a jellemző.

Elmondta, hogy a cseresekkel nincs komoly problémájuk, a területük egyharmadán nem jelentős a vadkárosítás.

Hangsúlyozta a vad és az élőhely egyensúlya fenntartásának, a nagyvad túlszaporodása folyamatos megakadályozásának fontosságát, az erdő sikeres megújulása érdekében. Nagy gond lehet a túltartott vadállomány: emiatt bőséges makktermés után sem tud megújulni az erdő. Elrettentő példaként egy 1963-ban bontóvágással véghasználatra előkészített

tölgyes fotóját mutatta, ami alatt 43 év alatt sem keletkezhetett megfelelő újulat!

Szölt arról, hogy a vadmentességet vizsgáló mintakerítésekben 2001-ben harmincat készítettek a cég területén, s ezek öt év után fognak valóban értékelhető vizsgálati eredményeket biztosítani. Majd bemutatta öt év mérési eredményeit, amiből láthatóan már most is jelentős különbség tapasztalható a megújulásban kerítésen belül és kívül. Megemlítette, hogy például Szlovéniában az erdei vadkárok alakulása alapján állapítják meg a szükséges vadállomány-ápasztás mértékét.

– Az erdőgazdálkodás szempontjából nem az az érdekes, hogy hány darab vad él a területen, hanem az, hogy az erdő megújuló képessége ne sérüljön – figyelmeztetett. – Magyarországot háromszor lehetne körbekeríteni azzal a kerítéssel, ami az erdőfelújításokat védi, tehát sok területen mindenképpen csökkenteni szükséges a vadállományt!

Urbán Pál az erdőfelújítás lehetőségét a kerítésépítés helyett abban látta, hogy felére, harmadára kellene csökkenteni a cég területén a nagyvadlétszámot.

A súlyos gondok között említette a fokozódó falopások és gyújtogatások tényét, hiszen csak Ózd környékén az elmúlt üzemtervi ciklusban 20 ezer

köbméternyi faanyag tűnt el! – 2004-ben 4000 m³-ról van feljelentés.

Ezután a rendezvény az Országos Erdészeti Egyesület Vadgazdálkodási Szakosztályának ülésével folytatódott. *Haraszi Gyula* titkár tolmácsolta az Egyesület országos vezetésének jókívánásait. Kiemelte, hogy az OEE a hazai szakmai szervezetek között igen jelentősnek számít. Hangsúlyozta az egyesületi élet élénkítésének, ezen belül a szakosztályok tartalmas működésének fontosságát, valamint azt a meggyőződését, hogy az erdészszakma jelenlegi helyzetében az Egyesület minden eddiginél erősebb ágazati szerepvállalásra hivatott.

Tagfelvételekre is sor került. A Szakosztály tagjai lettek: *Halász Gábor, Török József, Máté János, Korn Ignác, Budai Péter, Gálos Csaba* és *Ritecz Tamás* – gratulálunk!

A szakmai konferenciát terepi bejárás követte a Mátrafüredi Erdészet területén. Az Erdészet vezetője, *Rosta Gyula* és munkatársai – *Rostáné Reményfy Rita* és *Dudás Béla* műszaki vezetők, valamint *Bitay Mihály* kerületvezető – az erdő- és a vadgazdálkodás összefüggéseiről a leginkább ideális helyszínen tartottak előadást. A jól sikerült délmátrai erdőfelújítások és a vadkárokat

mérő száz négyzetméteres mintaterületek megtekintése után a résztvevők a Világos-hegy tetejéről gyönyörködtek a Mátra csodás körpanorámájában.

A vacsora előtt, a résztvevők kóstolót kaptak a helybéli Ludányi-pincészet boraiból, majd *dr. Ádámfi Tamás* tartott színes élménybeszámolót namíbiai utazásáról és vadászkalandjairól.

Másnap a program az Egererdő Zrt., illetve a Mátrafüredi Erdészet közjóléti tevékenységének bemutatásával folytatódott, *Dudás Béla* műszaki vezető avatott kalauzolására mellett. Tájékoztatót kaptunk a kisvasutak üzemeltetési tapasztalatairól és azok közönségkapcsolati szerepéről, láthattuk az Erdészet eredményeit az erdőgazdálkodási tevékenység széles körű megismertetésében. Országos szinten is kiemelkedő teljesítménynek tartottuk az Erdészet és a gyöngyösi Városi Televízió hetedik éve tartó együttműködését, aminek keretében, havi rendszerességgel, műsorozatban kerül bemutatásra az erdő, az erdész és az éppen aktuális erdészeti tevékenység.

A program a Szakosztály igen emlékeztető rendezvénye volt, köszönet illeti érte a házigazda Egererdő Zrt. minden illetékes munkatársát!

Kép és szöveg: **Faragó Zoltán**

Barangolás a Bakonyerdő Zrt.-nél

Az Országos Erdészeti Egyesület Állami Erdészeti Szolgálat budapesti Helyi Csoportja 2006. május 19-e és 20-a között terepi bejárással egybekötött rendezvényt tartott a Bakonyerdő Erdészeti és Faipari Zártkörűen Működő Részvénytársaságnál. A Helyi Csoport 29 fővel képviseltette magát. A Részvénytársaság négy erdészete (Balatonfüredi Erdészet, Bakonybéli Erdészet, Farkasgyepői Erdészet, Devecseri Erdészet) gondoskodott a vendéglátásunkról, ami igen sikeresnek bizonyult és maradandó élményt biztosított minden résztvevő számára.

Útközben megálltunk Herenden, ahol a világhírű porcelángyárat látogattuk meg. A manufaktúra bemutató műhelyeiben a porcelánformák készítését, a formák továbbalakítását és a kiégetett formák művészi festését ismerhettük meg. Nagy élményt jelentett a porcelángyár történetét bemutató filmvetítés és a múzeum igen gazdag anyagának megtekintése.

1. A szakmai program első állomáshe-lyén *Székrenyves Tamás*, a Balatonfüredi

Erdészet igazgatója és *Györkös Károly*, a Bakonyerdő Zrt. fahasználati osztály-vezetője fogadta a Helyi Csoport tagjait.

A Balatonfüredi Erdészet a Zánkától keletre lévő és a Mezőföld felső részében megbújó erdőket foglalja magában. Ezek-

nek többsége gyenge termőhelyen jelenik meg, elsősorban talajvédelmi erdőként. Üzemeltetésüknél inkább a közjóléti szempontok kerülnek előtérbe, amihez a Balaton közelsége is hozzájárul. Az elsőként bemutatott Balatonalmádi-

Székrenyves Tamás (középen) ad felvilágosítást a terepen látottakról